

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. I. Relatis sententiis conclusio affirmativa statuitur

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

Ad quartam concessio Antecedente, nego Consequentiam, quia unus effectus possibilis non est terminus adaequatus omnipotentiae; omnia verò possibilia terminativa adaequant omnipotentiam: virtus autem causa non comprehenditur, nisi in illa adaequatus terminus cognoscatur: unde licet ex cognitione unius possibilis non possit inferri comprehensio divina omnipotentiae, bene tamen ex cognitione omnium possibilem.

46. Ad ultimam, nego Majorem, ad cuius primam probationem, concessio Antecedente, nego Consequentiam & paritatem: Ratio autem discriminis est, quia singuli effectus possibiles possunt in divina essentia cognosci secundum plures & pauciores rationes, & consequenter ex maiori & minori divina essentiae penetratone; nam quo magis Dei essentia penetratur, eo plures effectus, vel rationes effectuum cognoscuntur in illa: cognitio autem omnibus possibilebus collectivè, non restant plures rationes in effectibus cognoscibiles, subindeque nec divina essentia remanet amplius penetrabilis, nec perfectiori cognitione visibilis.

Ad secundam probationem Majoris, concessio Antecedente, nego Consequentiam: nam omnes effectus in Gabriele v. g. virtualiter contenti, ad adaequatam sui cognitionem in ipso Gabriele ut in causa, non petunt nisi claritatem, perfectionemque cognitionis à cognoscibilitate Gabrielis requiritur; & quia haec suprema non est, sed potest major claritas dari, & de facto datur in cognitione Dei, & Angeli superioris, consequens fit, ut omnes effectus in illo contenti ut in causa possint cognitionibus inaequalis claritatis cognosci: omnes autem divinae omnipotentiae effectus, petunt ad sui cognitionem in divina omnipotentia claritatem, efficaciam, & perfectionem à cognoscibilitate omnipotentiae requiritur, qua maior dari non potest, & ideo non possunt collectivè sumpti cognitionibus inaequalis claritatis & perfectionis cognosci.

ARTICULUS III.

An beata Christi scientia ad omnia praesentia, praeterita, & futura se extendat?

§. I.

Relatis sententijs conclusio affirmativa statuitur.

47. **A**rticulo praecedenti ostensum est, scientiam Christi beatam ad omnia possibilia, quae in Dei potentia infinita latent, non se extendere, subindeque non ferri ad omnia, quae continentur in scientia Dei, quam Theologi simplicis notitiae seu intelligentiae vocant. Sed adhuc discutendum restat, an saltem Christus per scientiam beatam omnia praesentia, praeterita, & futura videat, eaque omnia objecta attingat, quae à Deo per scientiam visionis cognoscuntur. Id enim negant plures ex antiquis Theologis, ut Henricus, Scotus, Gabriel, Ricardus, Marsilius, Paludanus, & alij, quos refert & sequitur Salas 1. 2. qu. 3. Tract. 2. disp. 4. ubi ait sententiam istam se probabiliorē putaturum, nisi auctoritas Angelici Doctoris in contrarium obstarat. Illam etiam aliqui Recentiores sequuntur. Sed affirmans sententia non solum apud domesticos, sed etiam apud extraneos communis est eamque adeo certam existimat Vazquez hic disp. 5. cap. 2. ut eam esse certā de tenendam allerat. Sed

quidquid sit de hac censura, quae nimis videtur rigida,

Dico, scientia Christi beata ad omnia praesentia, praeterita, & futura se extendit. Ita D. Thomas hic art. 2. in corp. ubi ait quod anima Christi in verbo cognoscit omnia existentia secundum quicumque tempus: id est quae sunt, fuerunt, vel erunt. Et in resp. ad 2. aliter, quod anima Christi scit omnia, quae Deus in seipso cognoscit per scientiam visionis, non tamen omnia quae Deus in seipso cognoscit per scientiam simplicis intelligentiae: deinde plura scit Deus in seipso, quam anima Christi. Ita us per scientiam simplicis intelligentiae omnia possibilia, quae in sua latent omnipotentia ad se ipso ut in causa cognoscit: per scientiam autem visionis, quae sunt, fuerunt, vel erunt, ut praesentia in sua aeternitate intuetur, ut in Tractatu scientia Dei fuse declaravimus: Ergo in scientia Christi beata omnia possibilia non attingat, ad omnia tamen praesentia, praeterita, & futura se extendit.

Ratio etiam, quam S. Doctor in corpore iustidem articuli innuat, id suadet: Etenim omnes Beati cognoscunt in divina essentia per beatificam visionem omnia ad suum statum spectantia: Sed ad Christi, etiam ut hominis, statum pertinent res omnes praesentes, praeterita, & futura: Ergo scientia Christi beata ad illa omnia se extendit. Major in Tract. de visione beatifica probata est, tūm ex Concilio Senonensi, ubi ferente Beatis in divinitatis speculo innotescit quidquid illorum interfit. Iūm ex eo, quod ratione beatitudinis est omne rationabile. Peritorum desiderium satiare, subindeque desiderium illud quod habent sciendi quidquid pertinet ad proprium statum. Minor verò est certa, nam Christus secundum quod homo, est dominus omnium rerum, juxta illud Math. ult. Data est tibi omnia potestas in caelo & in terra. Et Psalm. 110. omnia subiecisti sub pedibus eius. Et Joan. 1. 3. omnia quae omnia dedit Pater in manus. Est etiam creaturarum rationalium iudex, ut constat ex Joan. 5. Pater non iudicat quemquam, sed omne iudicium dedit Filio. Ergo ad ipsum ratione domini & iudicaria potestatis pertinent omnes rationales creaturae, omnesque illorum volitiones & cogitationes praesentes, praeterita, vel futura.

Dices, quod licet cogitationes omnes hominum, quae finale iudicium praecedunt, pertinent ad Christum ut iudicem, non tamen illae, quae finale iudicium sequuntur, cum pro illis nec premium, nec penam sint accepturiae promissae eo quod omnia ad Christum spectantia, ab ipso per scientiam beatam, seu beatificam visionem cognoscantur, non sequitur ipsum per eandem scientiam omnes actiones futuros creaturarum rationalium agnoscere.

Sed contra primò: Cogitationes beatorum damnatorum, quas post finale iudicium habebunt, pertinent ad illorum premium, vel penam accidentalem: Sed ad iudicem spectant non solum actiones illae, quae premium aut penam merentur, sed etiam illae, quae dantur in premium, vel in penam: Ergo cogitationes quae beati & damnati post finale iudicium eliciuntur ad Christum ut iudicem spectant.

Secundo: Esto cogitationes illae ad Christum ut iudicem non spectarent, ad ipsum tamen ut supremum omnium dominum non possunt pertinere, cum Christo ut homini, ratione superioris domini, quod à Patre in omnes creaturas accepit.

accepti, omnia sive quæ in cœlis, sive quæ in terra, sive quæ in inferno existunt, perfectissimè subiecta sunt.

§. II.

Corollaria notata digna.

11. Ex dictis inferes primò, Christum per scientiam beatam videre in verbo infinita accidentia, non tamen infinitas substantias.

Prima pars patet ex dictis, si enim intellectus Christi cognoscat in verbo per scientiam beatam omnia, quæ quocumq; modo sunt, fuerunt, & erunt, cum infinita accidentia successivè futura sint per totam æternitatem, nempe infinitæ cogitationes & affectiones Angelorum & hominum, sequitur necessariò Christum ut hominem videre in verbo infinita accidentia successivè futura. Ex quo probata manet secunda pars, cum enim substantia non sint entia successivè, sed permanentia, non datur, etiam in mensura æternitatis, numerus substantiarum actu infinitus.

14. Inferes secundo, Christum non successivè, sed simul, & à principio beatitudinis, omnia præsentia, præterita, & futura cognoscere: Tum quia illa cognoscit per scientiam beatam, seu visionem beatificam, quæ cum æternitate mensuretur, nullam successione, seu mutationem patitur. Unde Augustinus 5. de Trinit. cap. 16. de homine in statu beatitudinis loquens ait: *Non erunt volubiles nostræ cogitationes, sed omnem scientiam nostram uno simul conspectu videbimus*. Tum etiam, quia intellectum nostrum plura simul non cognoscere, provenit ex eo, quòd illa per plures species cognoscat, unde omnia, quæ per unam speciem repræsentantur, potest simul intelligere: Sed quæ à Christo & alijs Beatis cognoscuntur in verbo, unà specie repræsentantur, scilicet divinâ essentia: Ergo simul omnia cognoscuntur. Sic discurret D. Thomas 1. p. quæst. 12. art. 10.

16. Inferes tertio, Beatitudinem animæ Christi esse maiorem beatitudine cujusvis creaturæ possibilis de lege ordinaria, non autem de potentia absoluta.

Prima pars probatur: Major vel minor perfectio visionis beatificæ provenit ex majori, vel minori lumine gloriæ, ut in Tractatu de visione beata ostensum est: Sed lumen gloriæ concessum animæ Christi est perfectius & intensius lumine cujusvis creaturæ de lege Dei ordinaria possibilis: Ergo & ejus scientia, seu visio beatifica. Minor probatur: Perfectio luminis gloriæ cõmensuratur perfectioni gratiæ habitualis, ad quam ut proprietas consequitur: Sed gratia habitualis Christi est major gratiâ omnium creaturarum, ut supra ostensum est: Ergo lumen gloriæ animæ Christi intensius est lumine cujusvis creaturæ de lege Dei ordinaria possibilis.

Eadem ratione suadet secunda pars: Sicut enim gratia Christi de potentia absoluta potuit esse intensior, ita & ejus beatitudo: Sed potuit in hac majori intensione cujusvis alteri creaturæ communicari: Ergo potuit beatitudo puræ creaturæ esse major intensivè beatitudine animæ Christi de potentia absoluta.

§. III.

Solvuntur objectiones.

16. Obijcies primò contrà præcedentem conclusionem: Si beata Christi scientia ad omnia

præsentia, præterita, & futura se extenderet, per illam cognosceret Christus quicquid Deus cognoscit scientiâ visionis: Consequens non potest admitti: Ergo nec Antecedens. Sequela Majoris est evidens, nihil enim Deus cognoscit per scientiam visionis, præter futura, præterita, & præsentia. Minor verò probatur, Si Christus per scientiam beatam videret quicquid cognoscitur à Deo per scientiam visionis, comprehenderet talem scientiam: Sed hoc dici nequit: Ergo nec illud. Probatur sequela: Cognitio termini adæquati alicujus potentie aut virtutis, est illius comprehensio, vel saltem infert illius comprehensionem, ut art. præced. dicebamus: Ergo similiter cognitio objecti adæquati scientiæ Dei liberæ, quæ visionis dicitur, est, vel saltem infert comprehensionem illius, subindeque si beata Christi scientia se extenderet ad omnia præsentia, præterita, & futura, quæ sunt objectum adæquatum scientiæ visionis Dei, illam comprehenderet.

Respondeo concessâ Majori, negando Minorem, ut potè expressè contrà S. Thomam hic art. 2. ad 2. ubi ait quòd *anima Christi scit omnia, quæ Deus in seipso cognoscit per scientiam visionis*. Et in resp. ad 3. asserit, quòd *scientia animæ Christi, quam habet in verbo, parificatur scientiæ visionis, quam Deus habet in seipso, quantum ad numerum scibilium*. Undè ad probationem in contrarium, nego sequelam Majoris, & ad illius probationem, concesso Antecedente, nego Consequentiam, & paritatem: nam cognitio omnium, ad quæ se extendit potentia, necessariò illam adæquat in modo cognoscibilitatis, ut constat ex dictis articulo præcedenti, ac proinde est, vel infert comprehensionem illius: cognitio autem omnium, ad quæ scientia libera terminatur, non adæquare debet necessariò modum intensivum cognoscibilitatis illius, quod necessarium esset ad ejus comprehensionem. Hæc solutio fundamentum habet in D. Thoma hic art. 2. ad 3. ubi docet scientiam animæ Christi, quam habet in verbo, etsi parificetur scientiæ visionis, quam Deus habet in seipso, quantum ad numerum scibilium, infinitè ab illa quoad claritatem excedi. Si verò hujus discriminis rationem requiras, dico eam peti ex eo, quòd cognitio effectuum in causa habetur ex vi penetrationis causæ, & ideo ut ad omnes effectus contentos in causa terminetur, adæquata causæ penetratio requiritur: cognitio verò existentium in scientia Dei libera, vel in decreto, non habetur ex vi penetrationis decreti, sed tantum ex vi revelationis illius; ac proinde ut in decreto vel scientia libera res futura, vel præsentis cognoscantur, illorum penetratio non requiritur, nec consequenter adæquatio cum modo, vel in modo cognoscibilitatis illorum.

Quod ut magis percipiatur, & instantiæ, quæ posset fieri in contrarium, occurratur: Advertendum est, cognitionem existentium, vel futurorum dupliciter considerari posse, scilicet vel prout terminatur ad eorum quidditatem, vel prout illarum tantum existentiam aut futuritionem attingit. Sumpta primò modò, plurimum cognitio perfectiorem Dei cognitionem, & illius ut causæ penetrationem supponit; sumpta verò secundò modò, maiorem penetrationem divinæ essentiae non petit, sed tantum decreti liberi revelationem; unde aliquandò minus beatus plura de existentibus aut futuris cognoscit, quam